

Brakteat Toruński

Brakteaty, czyli nazywane tak w numizmatyce srebrne denary, których stemple wybijane były tylko na jednej stronie cienkich krążków, w Polsce pojawiły się na początku XII w. i upowszechniły się pod koniec tego stulecia. Wychodzić z użycia zaczęły pod koniec XIII i na początku XIV w., a ponownie zaczęto je emitować w 2. poł. XV w., po włączeniu do Polski dawnych miast pruskich, kontynuując tradycje mennicze Zakonu Krzyżackiego, gdzie brakteaty pełniły dominującą formę monety

do poł. XIV w. W tym samym czasie, w polskim mennictwie podjęto również produkcję szelągów krzyżackich – poprzez emisję tzw. szelągów pruskich. Oba typy tych monet były bite m.in. w Toruniu. Za panowania Kazimierza Jagiellończyka, na egzemplarzach pochodzących właśnie z mennicy tego miasta, umieszczano charakterystyczny podwójny krzyż zwany jagiellońskim. Jest to przedstawienie heraldyczne, które pojawia się już na monetach litewskich Władysława Jagiełły. Jego genezę wiąże się z ruskimi wpływami kościelnymi na Litwie i symbolem greckiego krzyża patriarchalnego. Na monety polskie symbol ten wprowadzony został prawdopodobnie już w 1387 r., początkowo na denarach, a później za panowania Kazimierza Jagiellończyka również na półgroszach i szelągach toruńskich. Za panowania tego władcy symbol krzyża z dwoma belkami poprzecznymi można wiązać właśnie z mennicą w Toruniu. Na prezentowanym brakteacie, w polu otoczonym wypukłym otokiem, widoczny jest zarys wspomnianego krzyża jagiellońskiego. Moneta delikatnie pęknięta w dolnej części przedstawienia krzyża.

Literatura: R. Kiersznowski, „Wstęp do Numizmatyki polskiej wieków średnich”, Warszawa 1964 A. Mikołajczyk, „Leksykon Numizmatyczny”, Warszawa 1994 Zrealizowano we współpracy z Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku Prawa do wizerunków cyfrowych: Domena publiczna - <https://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/deed.pl>